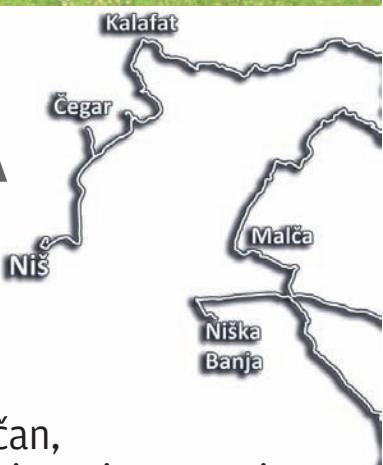




„Via Militaris“ karavan i Trem,
1.808 metara visoki vrh Suve planine

TERENCIMA kroz istoriju

Drevne svetinje, rimske putevi koje je progutalo gusto zelenilo, dinamičan, multidisciplinarni program nadmetanja po pećinama i šumama, atraktivni, izazovani i tehnički zahtevan teren, pružili su učesnicima puno uzbudnja i nezaboravnih trenutaka tokom dva dana kretanja po planinama oko Niša



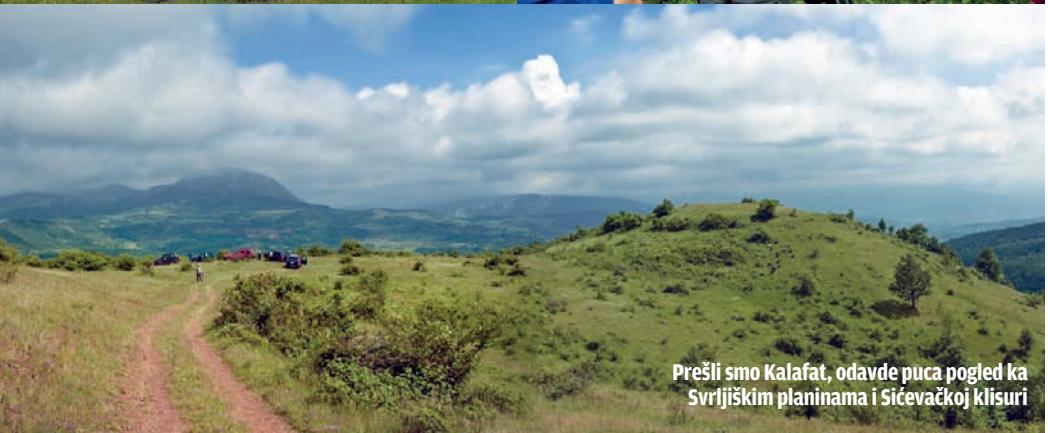


Prilika za malo prave
egzibicije van puteva



Na terenu se često zaviruje pod haubu

Gospodin Stanojević objašnjava pravila igre u pečini



Prešli smo Kalafat, odavde puca pogled ka Svrliškim planinama i Sićevačkoj klisuri

„Safari klub“ iz Niša se već godinama bavi organizacijom 4x4 događaja u Srbiji. Njegov osnivač, Vlasta Stanojević, ima bogato iskustvo u savladvanju nepristupačnih terena širom planete. Iskustvo koje se oseća u osmišljavanju programa „Via Militaris“, 4x4 karavana, koji se tradicionalno, svakog prve vikenda u junu, u čast gradske slave grada Niša (dani Svetog cara Konstantina i carice Jelene), organizuje na planinama oko ovog grada.

Zašto „Via Militaris“? Ovaj naziv simbolizuje prostor na kojem se manifestacija odvija – rimske carske druge, i čitavu mrežu manjih puteva po okolnim planinama kojima su se pre više od milenijuma kretali karavani i vojne patrole rimskega carstva od utvrđenja do utvrđenja (postoji čak tridesetak rimskega utvrđenja na tom prostoru). S obzirom

na to da su dolina Nišave i Sićevačka klisura tokom čitave istorije bili važan strateški pravac, ovi putevi su korišćeni vekovima, uključujući i period otomanske vladavine, kada se grebenom Svrliških planina protezala srpsko-turska granica (karavan je ove godine prošao upravo delom tog graničnog puta).

„Via Militaris“ nije samo uzbudljiva vožnja danas zaboravljenim planinskim putevima – ovo je i putovanje kroz istoriju, koje svoje učesnike edukuje, počev od očuvanja sećanja na cara Konstantina, utemeljivača Istočnog Rimskog carstva i njegov rodni grad Niš (u rimsko vremena Naissus), pa do upoznavanja sa najstarijim hrišćanskim svetinjama na ovom prostoru. „Catena mundi“ ili verige sveta, simbolizuje taj kulturni aspekt manifestacije, geografski definisanu prostor istočno od Niša, gde se spa-

jaju sever i jug, istok i zapad.

„Na rimskom carskom drumu“ uvek nešto novo

Trasa je svake godine nova, drugaćija, tako da, koliko god puta da ste učestvovali, ne može da vam dosadi. Ruta se određuje u skladu sa starim vojnim zapisima, događajima i zapisima putopisaca, koji predstavljaju istoriju i kulturu niškog kraja. Ove godine obuhvatila je prostor Kalafata, Svrliških planina i Suve planine, a na tom putu posetili smo i jednu crkvu, dva manastira, istorijski kompleks Čegar i Prekošnu pećinu.

Manifestaciju su ove godine otvorili gospoda Dragoslav Ćirković, predsednik opštine Mediana, Slaviša Dinić, predsednik opštine Pantalej, i Bratislav

Vučković, predsednik Sportskog saveza Niša. Nakon posete crkvi Svetog cara Konstantina i carice Jelene u centru Niša, krenuli smo na sever, ka Čegru. Na ovom spomen kompleksu održan je čas istorije o junačkoj bici u kojoj su, u borbi sa nemerljivo brojnjom turskom armadom, poginuli vojvoda Stevan Sindelić i njegovi junaci. Nakon Čegra, karavan je produžio do Latinske crkve iznad sela Gornji Matejevac, gde smo se oprostili od utabanih puteva i uronili u džungle Kalafata.

Pre napuštanja prostora oko Latinske crkve, gospodin Stanojević je još jednom upozorio učesnike da je teren vrlo težak i da nespremna vozila ili vozači ne bi trebalo da se upuštaju u tu avanturu. Bila je to poslednja prilika da se oni kolebljivi predomisle. Međutim, niko iz šarolike kolone od petnaestak vozila nije odustao, bez obzira na činjenicu da većina baš i nije imala preterano ubedljive gume, a mnogima je to bilo vatreno krštenje u vožnji van asfalta. Kasnije smo od gospodina Stanojevića čuli da se za 15 godina ove manifestacije nije dogodilo da neko od učesnika ne stigne na cilj!

Kroz zelenu džunglu Kalafata i Svrliških planina

Ako do tog trenutka nije bilo sasvim jasno kako će da izgleda ova avantura, već prvi metri probijanja kroz gustišta iz Gornjeg Matejevca stavili su do znanja da neće biti nikakve poštede za automobile. Momci iz „Eurodrip“ ekipe iz Niša, koji su se u poslednji čas predomisili i umesto svojim novim „infinitijem“ krenuli starim, za tu priliku obezbeđenim „nisan patrolom“, učinili su mudar potez. Čak je i „patrol“ nepun kilometar posle početka probijanja kroz žbunje, uspeo da iseče zadnju levu gumu na oštре ostatke korenja, što je bio prvi od dva incidenta te vrste prvog dana manifestacije.

Usledio je kraći predah za posetu manastiru Svetog Jovana, a zatim smo, zahtevnim putem na kojem je lako moglo da se sklizne u neku od vododerina, izbili na greben Kalafata. Narednih petnaestak kilometara probijali smo se kroz šumu koja je na momente zaista ličila na džunglu, gde se smenjivalo lisopadno rastinje i četinari, blato je povremeno pred učesnike postavljalo ozbiljne izazove, a na nekim mestima je od granja bilo veoma teško videti kuda bi trebalo voziti. Depopulacija sela u istočnoj Srbiji očigledno uzima svoj danak i ljudi sve manje koriste šumske puteve, pa zbog toga oni iz godine u godinu sve više zarastaju.

Kod Gramade smo na kratko izbili na magistralni put Niš – Svrlijig, da bismo se vrlo brzo ponovo odvojili od njega: provezli smo se jednim delom i kroz rečno korito Pravačke reke, a zatim produžili ka selu Prekonoga i Prekonoškoj pećini iznad njega. Prekonoška pećina je bila prvi specijalni ispit prvog dana, gde su takmičari, po pećini, tražili listiće sa odgovarajućim brojevima. Usledio je dug uspon pod sam vrh Gradac (na kojem se nalazi repetitor i uzletište za paraglajdere), gde je u završnici, pred samo izbijanje na široki makadam ka vrhu kojim smo se spustili do Malče, našeg krajnjeg odredišta za taj dan, strm i latinjav put sa dubokim kolotrazima i vrlo nezgodno raspoređenim stenjem stavio

Pripreme za brzinac na poligonu



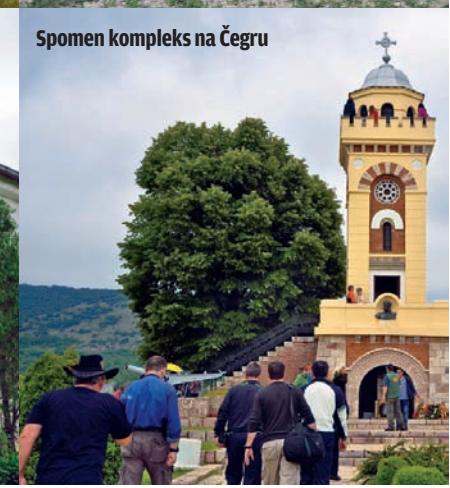
Manastir Veta



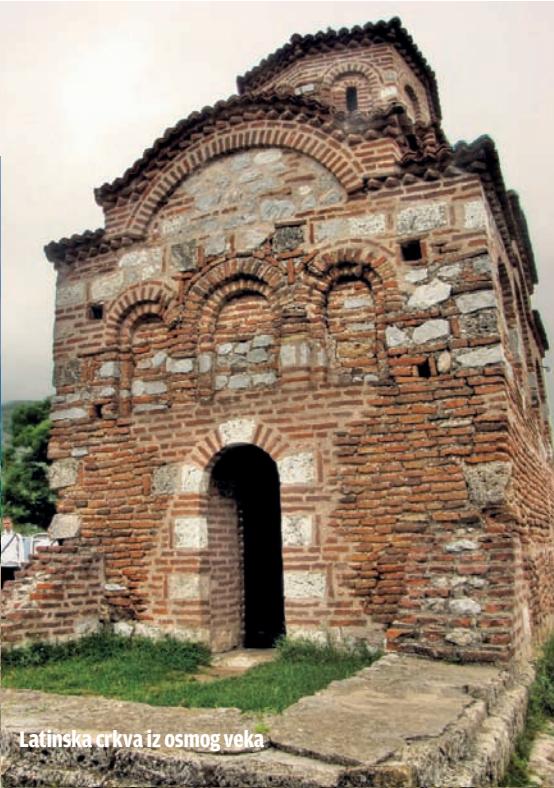
Druga takmičarska disciplina – pučanje iz pištolja



Manastir Svetog Jovana Krstitelja



Spomen kompleks na Čegru



Latinska crkva iz osmog veka



Na konopcu nije lako balansirati



Takmičar u Prekonoškoj pećini pronađi skriveni broj



Prekonoška pećina je bogata nakitom

Prateći program takmičarskih disciplina

Timovi koji su učestvovali u nadmetanju „Via Militaris 2010“ odmerili su snage u čak pet raznovrsnih disciplina u prirodi, koje su tražile ne samo kondicionu spremnost, već i razne vrste veština. Svaka od njih se zasebno bodovala, a pobednici su proglašavani kako po disciplinama, tako i u ukupnom plasmanu gde su se sabirali bodovi osvojeni u svakoj od disciplina.

Prva takmičarska disciplina bilo je traženje skrivenih listića u Prekonoškoj pećini. Takmičari su dobijali šlemove i baterijske lampe, a njihov zadatak je bio da pronađu dve lokacije gde su sklonjeni listići, uzmu listić s odgovarajućim brojem na oba mesta i da u što kraćem roku stignu nazad do izlaza iz pećine. Mereeno je vreme za koje su izvršili zadatku.

Druga takmičarska disciplina održana je na strelištu kluba u Malči, gde su učesnici i kampovali između subote i

Kamp „Safari kluba“ u Malči



nedelje. Pucalo se iz pištolja – pet metaka, pet meta. Svaki hitac je trebalo da bude dovoljno precizan da obori metu, a merilo se i ukupno vreme za koje je ispaljeno svih pet metaka. Dakle, trebalo je biti i brz i precizan.

Trećom disciplinom počeo je drugi dan manifestacije. Bio je to brzinac na „of-roud“ poligonu u sklopu klupske zemljišta u Malči. Pre nastupa svi takmičari su trasu prošli pešice da bi se upoznali sa

težinom i izazovima, onda je usledio „konvojski“ prolazak ali terencima, da bi na kraju svaki od takmičara startovao samostalno, uz merenje vremena. Iako prilično laka u poređenju sa trasama brzina na većini domaćih „of-roud“ relija, ova trasa je zbog dinamičnog i strmog terena zahtevala snažna vozila, kao i veština vozača da se ta snaga ne bi otrgla kontroli.

Četvrta i peta disciplina održane su duboko u buko-

vim šumama Suve planine pred kraj dana, nakon što su izazovi terenske vožnje već ostali iza učesnika. U njihovoj realizaciji potpomogli su alpinisti PAK „Mosor“ iz Niša, koji su obezbedili opremu i osiguranje za učesnike i postavili instalacije. Četvrta disciplina sastojala se u što bržem penjanju uz lestvice, dok je u petoj disciplini trebalo da se hoda preko konopca razapetog između dve bukve iznad puta.



učesnike na ozbiljna iskušenja. Bilo je odvajljenih zaštita podvozja, ali i, nažalost, jedan oštećen diferencijal, na vozilu našeg kolege Dušana Mitića – Cara, iz Večernjih novosti. Posle 52 km raznolikog terena sa puno prilika za uživanje u vidicima, prvi dan se zavrišio na streljuštu „Safari kluba“ u Malči, gde su se učesnici uz večeru i logorsku vatu družili duboko u noć.

Suva planina kao konačni izazov

Kalafat i Svrliške planine prvog dana bile su samo uvod u pravu avanturu proputovanja kroz „potkovicu“ veličanstvene Suve planine, njenog severoistočnog dela koji nije ni suv ni jednostavan za navigaciju. Razuden reljef, karakteristična crvena boja zemlje, pogledi na više stotina visoke stenovite odseke Suve planine od kojih zastaje dah, gaženje brojnih planinskih potoka i rečica i vožnja kroz stoletne bukove šume pod samim odsekom Suve planine, ostavili su prelep utisak. Raspoloženje učesnika je bilo na visini, bez obzira na činjenicu što je teren bio tehnički još zahtevniji nego prethodnog dana.

U ovaj prostor smo uronili preko sela Ban-carevo, spustivši se prilično okomitim puteljcima punim vododerina do manastira Veta. Iako je bilo balansiranja na tri točka, to nije bio najteži izazov dana – kasnije, pri vrlo strmom usponu od sela Kosmovac ka Bojaninim vodama, naišli smo na nekoliko kilometara jako teškog puta, koji je zahtevao i odlično pripremljena vozila i iskusne vozače. Iako je bilo i izvrtanja na bok i sletanja s puta, solidarnost i zalaganje učesnika je učinilo da svи ove izazove uspešno savladaju, uključujući i „lade nive“ koje su još jednom dokazale da ne posustaju pred preprekama i da, u rukama veštog vozača, mogu da izađu na kraj, praktično, s bilo kakvim problemom na terenu, čak i sa fabričkim gumama.

Kada smo napokon stigli do ravnijeg dela puta u senci stoletnih bukvi pod samim odsecima Suve planine, bila je to prilika da se opustimo uz poslednja dva specijalna ispita, ovoga puta alpinističke discipline – penjanje uz lestvice i prelazak preko konopca zategnutog iznad puta između dve bukve. Po prelepom, sunčanom, gotovo letnjem danu koji se primicao kraju, ostalo je samo još da se, preko Bojaninih voda i kroz Jelašničku klijuru, spustimo do Niške Banje, na svečani ručak i proglašenje pobednika manifestacije.

„Via Militaris 2010“ ostao nam je zaista u sjajnoj uspomeni. Gospodin Stanojević se sa svojim saradnicima iz „Safari kluba“ pokazao kao izvanredan organizator ovakvih manifestacija: osmislio je prelepnu, dinamičnu, taman dovoljno tešku trasu koja prolazi kroz živopisan krajolik, i koja pri tom nudi učesnicima i obilje dodatnih sadržaja. Imali smo priliku da osetimo prirodu, upoznamo istoriju i mesta kroz koja smo prolazili i da na pravi način stavimo terenska vozila u funkciju doživljaja predela. Takav pristup ostavlja prostor za učešće ljubitelja prirode sa vozilima bez modifikacija i raznovrsnim spektrom interesovanja. Svaka čast „Safari klubu“ (www.safari.rs) za „Via Militaris“ i vidimo se sledećeg juna!

A. Veljković
Fotografije: A.V.



Kraća pauza i prilika za analizu prednjog puta prethodnog dana



Zajednički snimak učesnika „Via Militaris 2010“



Istorijske i prirodne znamenitosti na trasi „Via Militaris 2010“

„Safari klub“ uvek posebnu pažnju poklanja prirodnom i kulturnom nasleđu krajeva gde se ova manifestacija odvija, pa tako bogat prateći program poseta objektima na samoj trasi ni ovoga puta nije izostao. Počelo je od Čegra, posetom spomeniku koji je podignut u čast slavne bitke vojvode Sindelića i njegovih saboraca sa Turcima 19. maja 1809; posetili smo Latinsku crkvu iznad sela Gornji Matejevac, koja je sagrađena u osmom veku i predstavlja jedan od najstarijih sakralnih spomenika niškog kraja, i koja je jedinstvena zbog svoje osumougaone kupole. Ovu crkvu

su tokom vekova koji su ostali za nama, često posećivali trgovački karavani na putu ka Carigradu.

Prekonoška pećina iznad sela Prekonoga nadomak Svrljiga, svakako je jedan od značajnijih prirodnih spomenika ovog kraja. Iako je ne odlikuje velika dužina kanala, ova pećina predstavlja prvi speleološki objekat koji je u Srbiji bio uređen za turističke posete – bilo je to još u vreme vladavine Milana Obrenovića. Pećina je imala čak i električnu rasvetu, ali su je, pošto mnogih speleoloških objekata u Srbiji, opustošili lovci na „zakopano blago“, koji su uništili znatan

deo pećinskog nakita u njoj.

Na ovoj trasi posetili smo i dva manastira. Prvi je manastir Svetog Jovana Krstitelja u dolini reke Banjice nadomak Gornjeg Matejevca, dok je drugi manastir Veta, u blizini istoimenog sela ispod Suve planine. Manastir Veta je dugo bio napušten i tek u skorije vreme se u skromnoj manastirskoj crkvici redovno obavlja služba. Ovaj manastir sagrađen je na ruševinama crkve koja potiče iz perioda ranog hrišćanstva: pretpostavlja se da temelji, koji se i danas mogu videti u manastirskom dvorištu, potiču iz 4. ili 5. veka.



Catena Mundi / Via Militaris 2010. Generalni plasman

Nagrada za FAIR PLAY:
09 GO PANTELEJ Goran Nikolić/Dragana Andrejević

RANG	Startni broj	Poeni	Naziv ekipe	Ime i prezime
1.	2	67	AMERIKANAC Leskovac	Zvonko Stepanović Jugoslav Đurić
2.	8	66	DC ZDRAVKOVIĆ Pirot	Nemanja Zdravković Branislav Petrović
3.	12	65	PULITO BENE Aleksinac	Zoran Mutinati Nenad Miljković
4.	7	61	CVETKOVIĆ Niš	Miroslav Cvetković Bratislav Cvetković
5.	6	56	EURODRIP Niš	Nenad Simonović Nenad Stojiljković
6.	3	54	ROCKY Niš	Ivan Šimunović Vladimir Dinić
6.	4	54	KARP TEAM Beč	Dragan Kostić Dejan Cvetković
8.	11	48	SAMURAI Niš	Nebojša Radovanović Srdan Ignjatović
8.	1	48	TO Gadžin Han Gadžin Han	Boban Krstić Zoran Dimitrijević
10.	5	47	A.S. DUGA Niš	Perica Stojanović Tatjana Stojanović
11.	9	38	GO PANTELEJ Niš	Goran Nikolić Dragana Andrejević
12.	10	16	BELA PALANKA Bela Palanka	Miroslav Igić Dušan Stojisavljević
12.	14	16	TERZIĆ Kraljevo	Milan Terzić Jelena Terzić

Takmičarske discipline

POTRAGA ZA BLAGOM:

RANG	Startni broj	Naziv ekipe	Ime i prezime
1.	8	DC ZDRAVKOVIĆ	Nemanja Zdravković
2.	6	EURODRIP	Nenad Simonović
3.	12	PULITO BENE	Zoran Mutinati

STRELJAŠTVO:

RANG	Startni broj	Naziv ekipe	Ime i prezime
1.	5	AS DUGA	Perica Stojanović
2.	7	CVETKOVIĆ	Miroslav Cvetković
3.	11	SAMURAI	Srdan Ignjatović

ISPIT SPRETNOSTI-VOZILO:

RANG	Startni broj	Naziv ekipe	Ime i prezime
1.	2	AMERIKANAC	Zvonko Stepanović
2.	8	DC ZDRAVKOVIĆ	Nemanja Zdravković
3.	12	PULITO BENE	Zoran Mutinati

PENJANJE UZ LESTVE:

RANG	Startni broj	Naziv ekipe	Ime i prezime
1.	7	CVETKOVIĆ	Miroslav Cvetković
2.	12	PULITO BENE	Zoran Mutinati
3.	8	DC ZDRAVKOVIĆ	Nemanja Zdravković

KURIRSKI PRELAZ:

RANG	Startni broj	Naziv ekipe	Ime i prezime
1.	1	TO GADŽIN HAN	Boban Krstić
2.	2	AMERIKANAC	Jugoslav Đurić
3.	14	TERZIĆ	Milan Terzić

